

INFORMATÍVNA SPRÁVA O AKTUÁLNYCH AKTIVITÁCH MESTA BANSKÁ BYSTRICA

V OBLASTI ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Informatívna správa o aktuálnom stave aktivít mesta v environmentálnej oblasti nadväzuje za správy o aktivitách v oblasti životného prostredia spracované v predchádzajúcom volebnom období.

Správa bude zverejnená na webovom sídle mesta: <https://www.banskabystrica.sk/zivot-v-meste/klimaticka-zmena/>

Text obsahuje aktuálny odpočet vybraných projektov a činností a informácie o niektorých nových aktivitách v oblasti životného prostredia, ktoré mesto Banská Bystrica uskutočňuje, podporuje, alebo sa na nich podieľa.

- **KLIMATICKÁ ZMENA, ZELENÁ A MODRÁ INFRAŠTRUKTÚRA**

PROJEKT REAKCIA NA ZMENU KLÍMY MESTA BANSKÁ BYSTRICA

V rámci realizácie mestských klimatických aktivít, ktoré nadväzujú aj na projekt Reakcia na zmenu klímy mesta Banská Bystrica, mesto pokračuje v systematických opatreniach zameraných na budovanie zelenej a modrej infraštruktúry. Pripravuje a realizuje pritom rozsiahle a komplexné projekty zelených sídlisk, revitalizácie verejných priestorov, budovanie zelených striech a rozvoj fotovoltických zariadení.

Medzi najvýznamnejšie klimatické aktivity mesta patrí projekt Reakcia na zmenu klímy mesta Banská Bystrica (kód ACC01P02; program SK-Klíma; výzva „Akčné plány na zmierňovanie a prispôsobovanie sa zmene klímy implementované miestnymi orgánmi v mestských územiach (ClimaUrban)“). Projekt bol spolufinancovaný z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru 2014 – 2021 a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, pričom bol dofinancovaný z rozpočtu mesta. V súčasnosti sa projekt nachádza v režime udržateľnosti.

V rámci projektu sa podarilo komplexne zrekonštruovať Materskú školu Šalgotaránska so zameraním na energetické opatrenia. Zároveň bolo vo viacerých materských školách vymenené pôvodné interiérové osvetlenie za 749 úsporných LED svietidiel. Ďalej bolo nainštalovaných 633 exteriérových LED svietidiel v lokalitách Fončorda a Sásová, ktorých primárnym cieľom je dosiahnuť úsporu elektrickej energie na úrovni 50 %, čo v prepočte predstavuje viac ako 23 ton CO₂ ušetrených ročne.

Súčasťou projektu bola realizácia ôsmich dažďových záhrad v areáloch materských škôl, výsadba okrasnej a izolačnej zelene a zriadenie ovocných záhrad v piatich lokalitách MŠ. V areáloch škôlok bolo zároveň inštalovaných 15 tieniacich prvkov na detských ihriskách a na celkovej ploche 1 162 m² boli nepriepustné povrchy nahradené priepustnými. Tieto opatrenia prispeli k lepšiemu zadržiavaniu zrážkovej vody a k zlepšeniu manažmentu vody v meste.

Medzi ďalšie zrealizované opatrenia patrí výmena pôvodných kotlov za moderné plynové kondenzačné kotly v Materskej škole Lazovná. Projekt zároveň podporil cyklomobilitu zamestnancov Mestského úradu prostredníctvom nákupu 19 elektrobicyklov, dvoch elektrokolobežiek a vybudovania parkovacieho priestoru s nabíjacími stojanmi v areáli úradu. Dôležitou súčasťou projektu bolo aj spracovanie Akčného plánu pre mitigáciu a adaptáciu na zmenu klímy mesta Banská Bystrica, ktorý bol schválený Mestským zastupiteľstvom.

ZELENÉ STRECHY

z akčného plánu pre mitigáciu a adaptáciu na zmenu klímy v Meste Banská Bystrica.

Mesto bolo úspešné s projektom Adaptácia zmeny klímy ZŠ Sitnianska 32 – vodozádržné opatrenia, ktorého predmetom je vybudovanie zelenej strechy na Základnej škole Sitnianska. Realizácia projektu sa začala v júni 2025. Výška nenávratného finančného príspevku predstavuje 1 972 513,75 EUR. Projekt je financovaný z Programu Slovensko 2021 – 2027 a z rozpočtu mesta.

V rámci projektu sa realizujú extenzívne vegetačné strechy a obnova strešného plášt'a formou tepelnej ochrany. Celková plocha strechy určenej na rekonštrukciu je 3 873,90 m². Počas realizácie obnovy sa vyskytli technické komplikácie, z dôvodu ktorých bude po plánovanej zimnej výluke v realizácii pokračované.

Realizáciou projektu dôjde k zlepšeniu stavebno-technického stavu budovy, predĺženiu jej životnosti, podpore biodiverzity, zlepšeniu mikroklimy, zvýšeniu podielu zelených plôch a k zlepšeniu energetickej hospodárnosti objektu. Opatrenia prispievajú aj k zníženiu emisií CO₂ a znečistenia ovzdušia a zároveň predstavujú implementáciu kľúčových opatrení vyplývajúcich z Akčného plánu pre mitigáciu a adaptáciu na zmenu klímy v meste Banská Bystrica.

OBLASŤ ZELENEJ ENERGETIKY

V oblasti udržateľnej zelenej energetiky mesto realizuje energetickú obnovu Základnej školy Trieda SNP 20, na ktorej bude umiestnená aj fotovoltická elektráreň. V roku 2026 je plánovaná komplexná energetická rekonštrukcia budovy Materskej školy Cesta k nemocnici, podporená z Environmentálneho fondu. Na rovnaké obdobie je pripravená aj energetická obnova Základnej umeleckej školy Jána Cikkera.

Mesto zároveň pripravilo ďalšie projekty zamerané na energetické úspory a zvyšovanie energetickej efektívnosti na základných školách Spojová, Pieninská, Ďumbierska a Gaštanová. Ide o historicky najrozsiahlejšiu energeticky orientovanú obnovu mestských budov.

ZELENÉ SÍDLISKÁ – ZELENÁ A MODRÁ INFRAŠTRUKTÚRA – PODPORA BIOLOGICKEJ A KRAJINNEJ DIVERZITY

Projekt Zelené sídliská je zameraný na komplexnú revitalizáciu obytných vnútroblokov a sídliskových priestorov v rôznych častiach mesta, s dôrazom na rozvoj a podporu zelenej a modrej infraštruktúry. Predstavuje jeden z kľúčových nástrojov mesta na zavádzanie opatrení reagujúcich na klimatické zmeny a na podporu systematického plánovania rozvoja územia.

Tieto projekty sú hlavným opatrením zabezpečujúcim implementáciu klimatickej stratégie mesta, konkrétne Akčného plánu pre mitigáciu a adaptáciu (APMA). Vybrané projekty zelených sídlisk sa nachádzajú vo finálnej fáze prípravy, prebiehajú stavebné konania, finalizácia žiadostí o financovanie a príprava verejného obstarávania na zhotoviteľov. Súbežne sa pripravujú aj revitalizácie ďalších rozsiahlych verejných plôch v meste.

Všetky lokality Zelených sídlisk majú právoplatné DÚR (dokumentáciou pre územné rozhodnutie), konkrétne lokalita Severná, dátum nadobudnutia právoplatnosti dňa 04.11.2024, lokalita Bernoláková, Radvanská, dátum nadobudnutia právoplatnosti dňa 22.10.2024, lokalita Gaštanová, Lipová, Limbová, Povstalecká dátum nadobudnutia právoplatnosti dňa 22.10.2024, lokalita Vansovej dátum nadobudnutia právoplatnosti dňa 06.03.2025, lokalita Magurská - Krivánska-Jeľšovský hájik dátum nadobudnutia právoplatnosti dňa 14.02.2025, lokalita Podháj dátum nadobudnutia právoplatnosti dňa 18.03.2025, lokalita Mládežnícka – Družby – Okružná dátum nadobudnutia právoplatnosti dňa 20.05.2025. V priebehu jesene 2025 bolo v šiestich lokalitách realizované stretnutie s obyvateľmi na predstavenie finálneho zámeru revitalizácie s ohľadom na prvú etapu, ktorá by sa mala začať realizovať v roku 2026.

- **ZELEŇ**

INFORMÁCIA O AKTUÁLNYCH AKTIVITÁCH MESTA BANSKÁ BYSTRICA V OBLASTI GENERELU ZELENÉ A AKTUALIZÁCIA STAROSTLIVOSTI O DREVINY

Pri revitalizácii, regenerácii a údržbe jestvujúcich plôch zelene, ako aj pri realizácii novo navrhovaných plôch zelene, sa rozvoj mesta riadi jednak podľa vymedzenia jednotlivých kategórií mestskej zelene v ÚPN mesta, jednak podľa požiadaviek a regulatívov vybraných plôch zelene obsiahnutých v Genereli zelene mesta Banská Bystrica (EKOJET, s.r.o. Bratislava, 2010).

V súčasnosti mesto Banská Bystrica v spolupráci s organizáciou Záhradnícke a rekreačné služby (ZAaRES) a spoločnosťou T-MAPY (dodávateľ riešenia GISPLAN pre mesto) pripravuje postupnú aktualizáciu podkladových vrstiev v GISPLAN-e mesta v časti Príroda a krajina v aplikácii PASPORT ZELENÉ – Ide o aplikáciu pre evidenciu a správu mestskej zelene, ktorá vymedzuje a sčíta plochy určené na údržbu, zobrazuje a eviduje údaje o jednotlivých drevinách (stromy a kríky). Umožňuje aj prípravu a organizáciu údržby zelene. Súčasťou aplikácie je v súčasnosti mapa pasportu zelene, ktorá je „preklopená“ z Generelu zelene mesta Banská Bystrica a vrstva drevín a krov z Dokumentu starostlivosti o dreviny mesta Banská Bystrica (Ekojet,s.r.o., 2010). Postupne sa tieto vrstvy aktualizujú a dopĺňajú o nové informácie:

Aktualizácia Dokumentu starostlivosti o dreviny (DSoD) mesta Banská Bystrica (Etapu I, Etapu II. Etapu III). Mesto Banská Bystrica v zmysle platnej legislatívy vykonáva údržbu zelene a drevín na území mesta (mestských a verejne dostupných pozemkoch). Pri týchto dokumentoch ide o dokumenty v zmysle príslušnej legislatívy Zákona 543/2002 o ochrane prírody a krajiny. V rokoch 2009-2010, 2021 - 2022 bol spracovaný dokument starostlivosti o dreviny vo vybraných lokalitách, vrátane základného posúdenia drevín.

V roku 2025 prebehlo verejné obstarávanie na zhotoviteľa Dokumentu starostlivosti o dreviny III. etapa, nakoľko vznikla potreba aktualizácie informácií o stave zelene na mestských, mestom spravovaných a verejne prístupných pozemkoch, vrátane drevín a krovín. Riešeným územím boli areály materských a základných škôl, ktorých zriaďovateľom je mesto, areál plážového kúpaliska a vybrané vnútrobloky mesta v rozsahu parciel C-KN, E-KN vo vlastníctve a podielovom spoluvlastníctve mesta. Rozloha mapovaných území bola cca 135 ha. Zmapovalo sa spolu 7 937 ks drevín. V rámci dendrologického prieskumu sa analýzou a inventarizáciou zozbierali dáta a spracoval sa návrh technológií ošetrovania stromov. Následne sa výsledné dáta implementovali do informačného systému mesta, ktorý zefektívni riadenie a nastaví správny spôsob starostlivosti a ošetrovania drevín. Dokument starostlivosti o dreviny je podkladom na rozhodovanie orgánov ochrany prírody.

Projekt vzniknutý na základe krajinársko-architektonickej súťaže návrhov pre Mestský park pokračoval v druhom polroku 2025 v zmysle Zmluvy o dielo č.845/2024/OR. V auguste 2025 bola odovzdaná projektová dokumentácia stavebného zámeru na stavbu Mestský park Banská Bystrica v zmysle Dodatku č.1 k Zmluve o dielo na vypracovanie dokumentácie. V súčasnosti prebieha úprava projekčnej činnosti v súvislosti s prerokovaním stavebného zámeru s dotknutými orgánmi. Na jeseň minulého roka prebehla verejná diskusia o plánovaných zásahoch do drevinového porastu. Na základe výsledkov diskusie vykonali v závere roka odborníci na starostlivosť o dreviny nezávislé posúdenie zdravotného stavu a prevádzkovej bezpečnosti drevín v mestskom parku. Podľa odporúčaní odbornej organizácie ISA Slovensko vypracoval v decembri 2025 Dendrologické posúdenie zdravotného stavu stromov s dôrazom na prevádzkovú bezpečnosť certifikovaný arborista Ing. Martin Kolník. Posúdených bolo 415 vybraných stromov. Zároveň bol zostavený rozšírený poradný tím k revitalizácii národnej kultúrnej pamiatky Mestský park, ktorý sa bude podieľať na ďalšej odbornej príprave projektu. Prvé stretnutie bolo naplánované na začiatok januára 2026.

ZAaRES

Za sledované obdobie vykonávala organizácia ZAaRES rôzne činnosti a povinnosti na úseku údržby verejnej zelene, ktoré jej vyplývajú zo zriaďovacej listiny na pozemkoch mesta Banská Bystrica. V období od júla do decembra 2025 teda prebiehala systematická starostlivosť o verejnú zeleň na území mesta Banská Bystrica, s dôrazom na zachovanie vitality vegetačných prvkov, estetickej hodnoty a bezpečnosti pre obyvateľov. Práce boli vykonávané podľa schváleného plánu údržby, pričom sa zohľadňovala sezónnosť, klimatické podmienky a aktuálny stav porastov.

Manažment kosieb a podpora biodiverzity ostala nezmenená, teda sídlisková zeleň sa kosí kompletne, zatiaľ čo na extenzívnych plochách a v lokalite Mestský park sa realizuje mozaikové kosenie s cieľom podpory biodiverzity a prírode blízkeho prístupu k údržbe zelene. Počas druhého polroka sa realizovalo pravidelné kosenie trávnatých plôch podľa bežného harmonogramu. Kosenie prebiehalo vo všetkých kategóriách verejnej zelene – parky, centrum mesta, materské školy, cintoríny, sídlisková zeleň a extenzívne plochy. Na sídliskových plochách bola vykonaná tretia a štvrtá kosba podľa stanoveného harmonogramu.

Extenzívne plochy, vytýčené pre menej intenzívnu údržbu, boli počas tohto obdobia kosené iba raz. Na týchto plochách sa zaznamenala pribúdajúca druhová skladba tráv a bylín, čo poukazuje

na zvyšujúcu sa ekologickú hodnotu plôch a podporu biodiverzity. Zároveň bolo zistené, že dreviny vysadené na týchto plochách sú vitálnejšie a lepšie odolávajú suchu, čo potvrdzuje efektívnosť menej intenzívnej údržby pre podporu vitality porastov. V októbri sa postupne ukončilo kosenie trávnikov a zahájil sa zber opadaného listia. Zber bol realizovaný diferencovane podľa frekvencovanosti lokalít: úplný zber na frekvencovaných miestach, sídliskách a cintorínoch, a čiastočný zber na menej frekvencovaných plochách, pričom časť listia bola ponechaná z ekologických dôvodov. V závere roka sa realizovali plánované výsadby drevín a výruby na základe platných povolení. Súčasne prebiehala príprava verejnej zelene na zimné obdobie a priebežné vyhodnotenie vegetačnej sezóny, čo umožnilo pripraviť podklady pre plánovanie údržbových aktivít v nasledujúcom roku.

Mozaikové kosenie je realizované na 27 vytypovaných lokalitách, kde sa časti plôch ponechali nepokosené až do obdobia august – september. Tento prístup predstavuje adaptačné opatrenie na zmenu klímy, ktorá sa prejavuje vyššími teplotami a zníženým množstvom zrážok. Prírode blízka údržba umožňuje nielen zlepšenie mikroklimy, zadržiavanie vody a zníženie prašnosti, ale aj podporu biodiverzity a zníženie nákladov.

Počas sledovaného obdobia sa vykonávalo aj **ošetrovanie drevín** a živých plotov, pričom práce zahŕňali preventívne a bezpečnostné rezy drevín s cieľom odstrániť suché, poškodené alebo rizikové konáre, tvarovacie rezy živých plotov v centrálnych častiach mesta od mája do septembra, vykonávané približne raz za tri týždne, rezy živých plotov mimo centra mesta, realizované v mesiaci september, odborné ošetrovanie krov a kríkových skupín, zabezpečujúce ich zdravý rast a estetický vzhľad, odborné ošetrovanie hlohov v celom meste, realizované našimi odborníkmi zamestnancami v mesiaci september, starostlivosť o novo vysadené dreviny a kry, vrátane zavlažovania a základného tvarovania.

Viacročné **výsadby** (napr. Internátna, Tulska, Moskovská, Oremburská, Severná, Sitnianska) boli v suchých mesiacoch polievané pomocou cisternového vozidla aspoň raz týždenne. Nové výsadby (2023–2024) sú polievané zavlažovacími vakmi, obyvatelia si ich môžu všimnúť napríklad na lokalitách Kosodrevina Starohorská, Bernolákova, Trieda SNP, MMS Radvaň a iných. Stále organizácia trpí na nedostatok vhodnej techniky ktorá by nám umožnila rýchlejšie a efektívnejšie polievať. ZAaRES vysadil sedem sezónnych (letníckových) záhonov, do ktorých bolo použitých približne 45 500 kusov kvetov. Nachádzajú sa na lokalitách ako Námestie SNP, Národná ulica, križovatky Sládkovičova – Poľná, Karpatská – Krivánska – Rudohorská, Krivánska – Kráľovohoľská a kruhový objazd na Tajovského ulici. Jeden záhon bol v jarnom období transformovaný na trvalkový – s nízkou potrebou údržby, záhon pred mestským úradom. V úvodnej fáze vyžaduje intenzívnu zálievku, neskôr však budú menej náročný na starostlivosť, čím sa zníži uhlíková stopa a zefektívni hospodárenie s kapacitami. Aktuálne sa postupne do ulíc dostáva mobilná zeleň – črepníkové výsadby slúžiace na skrášlenie verejných priestranstiev, budete môcť už ako štandardne vidieť po celom meste (mosty, stĺpy).

Z hľadiska trvalkových výsadiel počas druhého polrok 2025 sa pristúpilo v súčinnosti s Odborom hlavného architekta k výsadbe na vegetačnom ostrovčeku na Námestí slobody, ďalej k výsadbe trvalkového záhonu pred mestským úradom a vytvoreniu vegetačného ostrovčeka pri odbočke na Hutnej ulici na športový areál Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica.

V novembri 2025 zasiahla mesto mimoriadna **snehová kalamita**, počas ktorej napadla v priebehu niekoľkých hodín vysoká vrstva ťažkého, mokrého snehu. Extrémna záťaž spôsobila rozsiahle poškodenie drevín, predovšetkým ihličnatých stromov, najmä borovíc. Po následnom odbornom posúdení bolo zistené, že 143 stromov utrpelo trvalé poškodenie, vrátane zlomenia kmeňov a kostrových konárov, 97 stromov bolo ľahšie poškodených, vyžadujúcich stabilizačné alebo zdravotné opatrenia. Kalamita si vyžiadala okamžité operatívne zásahy zamerané na zabezpečenie bezpečnosti obyvateľov, priechodnosti verejných priestranstiev a následnú stabilizáciu poškodených drevín.

ZAaRES participoval aj na viacerých **aktivitách a projektoch** ako napríklad výsadba stromov, čerešní ako víťazného projektu z participatívneho rozpočtu na Fončord Projekt bol realizovaný mimo bežných výsadiieb. Výsadby sa realizovali 18. novembra 2025 a išlo o 89 čerešní na ceste na Slnčné strane. Výsadba bola realizovaná spolu s dobrovoľníkmi a bola uskutočnená ako pamätný akt na počesť Novembrovej revolúcie, pričom stromami bola lemovaná celá cesta. Organizácia sa zapojila aj do viacerých grantových výziev, zatiaľ žiaľ bez úspechu. Počas tohoto obdobia sa dokončil spolu s mestom Banská Bystrica projekt mobilnej zelene na Lazovnej ulici, na ktorý boli získané mimorozpočtové zdroje už v predchádzajúcom roku.

V rámci iných, najmä **osvetových a vzdelávacích aktivít** sa dňa 6. novembra 2025 zamestnanci ZAaRESu zúčastnili odborného sympózia zameraného na drevokazné huby, ktoré napádajú dreveniny. Na sympóziu prezentovali odborné príspevky, vrátane tém o chradnutí jaseňa a o fytopatogénnych hubách v mestskom parku, pripravené v spolupráci s Technickou univerzitou vo Zvolene. Diskutovali sa možnosti praktickej aplikácie riešení v mestskom prostredí, čo umožnilo prepojenie teoretických poznatkov s praxou ZAaRES. V priebehu obdobia sa zamestnanci ZAaRES zároveň podieľali na podujatí „Deň polície“, kde pôsobili ako spoluorganizátori. Verejnosti bola predstavená špeciálna technika na údržbu verejnej zelene a pracovníci pripravili interaktívne aktivity, vrátane tvorivej časti pre deti – presádzanie rastlín.

Celkovo tak činnosť zamestnancov počas druhého polroka 2025 zabezpečila funkčnosť, bezpečnosť a estetickú kvalitu verejnej zelene, podporila ekologickú diverzitu na extenzívnych plochách a umožnila efektívnu reakciu na mimoriadne udalosti, ako bola snehová kalamita. Realizované odborné aktivity, výsadba čerešní, odborné ošetrovanie hlohov a účasť na podujatiach posilnili odborný profil organizácie a zviditeľnili prácu ZAaRES vo verejnosti. Zistenia o vitality drevín a rozvoji druchovej skladby tráv poukazujú na pozitívny dopad optimalizovaného harmonogramu údržby na zdravie a odolnosť vegetačných porastov.

PODNIK MEDZITRHU PRÁCE

V roku 2012 bola mestom Banská Bystrica založená nezisková organizácia vykonávajúca verejnoprospešné práce Podnik medzitrhu práce, n.o., r.s.p. Podnik sa pred tromi rokmi stal integračným sociálnym podnikom, ktorý poskytuje služby najmä v komunálnej oblasti. V súčasnosti podnik poskytuje služby zamerané najmä na údržbu verejnej zelene, kde poskytuje svoje služby v kosení a zbieraní biologicky rozložiteľného odpadu vo vybraných materských školách, cintorínoch a iných lokalitách ako Jelšovský háj, venčoviško na Tatranskej ulici či okolie na Inoveckej ulici, za úhradu od Záhradníckych a rekreačných služieb. Vykonáva tiež pre iné subjekty údržbu zelene, tak trávnatých porastov, ako aj kríkov a stromov, ale taktiež

poskytuje drobnú stavebnú činnosť, alebo vykonáva letnú a zimnú údržbu verejných priestranstiev.

V rámci spolupráce s Oddelením odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev sa PMP podieľa na zbere a odstraňovaní komunálneho odpadu z verejných priestranstiev, či drobných opravách miestnych komunikácií, ako dlažbových kociek na chodníkoch. Urobili sa opravy zábradlí, ktoré sa zvärali, dopĺňali, natierali. Odstraňovali sa rôzne predmety z verejných priestranstiev, ako kovové prvky, betóny, kamene, značky, tabule, šachty, roxory, skrinky, koše, či tyče. Pravidelne sa čistil podchod na Štefánikovom nábreží a realizoval sa tiež príprava areálu na Mičinskej ceste ako zázemia pre materiál, triedenie demontovanej dlažby zo stavieb mestských cyklotrás.

AKTIVITY OBYVATEĽOV MESTA – MIESTNYCH KOMUNIT

Významnú rolu pri ochrane životného prostredia zohráva už dlhé roky **Banskobystrický spolok okrášľovací a ochranný (BBSOO)**, ktorý zrealizoval v priebehu druhého polroka 2025 množstvo najmä čistiacich a upratovacích aktivít v meste a jeho okolí.

Zamerali sa opätovne veľkou časťou na zber vývoz pneumatík z verejných priestranstiev, ktoré organizovali zhruba raz za mesiac. Najväčší počet sa objavil počas prezúvania vozidiel v jesenných mesiacoch, ale tiež sa stále miestami objavujú staré skládky vytvorené pred mnohými rokmi. Aktuálne počet vyzbieraných pneumatík v tomto roku pohybuje na čísle 4 500 ks. BBSOO po jarnej zbere pneumatík z cesty na Pršiansku terasu pokračovali v čistení tejto lokality. V spolupráci s Marius Pedersen, ktorý poskytl kontajner, naložili a odviezli cca 120 ks nákladných pneumatík zo spodnej časti, tá časť je už teda vyčistená. Nevyčistená zostala už len horná lokalita, kde členovia BBSOO pripravili cca 250 ks nákladných pneumatík, ktoré sa plánujú na jar 2026 odviezť. Našli sa však ešte ďalšie ložiská odpadu, ktorých odvoz je naplánovaný na rok 2026.

Počas druhého polroka 2025 sa v lokalite Urpínskych serpentín realizovalo zbieranie odpadkov, osadenie smetných košov k altánku a k vežičke, ktoré chodí BBSOO pravidelne odnášať a vymieňať vrecia. Uskutočňovalo sa tiež čistenie chodníkov, čistenie odvodňovacích rigolov, odstraňovanie popadaných konárov, či čistenie oporných múrikov a pretretie náterom nastriekané grafity na altánku. Na jar 2026 sa plánuje prerezávka náletových drevín.

Banskobystrický spolok okrášľovací a ochranný sa podieľal aj na skrášľovaní a obnove historického centrálného cintorína na námestí Š. Moysesa, kde v spolupráci a aj za finančnej podpory cirkvi sa BBSOO z 3% daní podarilo opraviť ďalšiu časť vstupnej brány. V I. etape sa zabezpečila oprava ostenia portálu vstupnej brány z vnútornej strany cintorína. V II. etape sa aktuálne podarilo doplniť chýbajúci kríž s vročením nad kovovú časť brány. V pláne je ešte vykonať opravu a rekonštrukciu kovovej brány a opravu vonkajšieho ostenia a bosáže, v závislosti od vyzbieraných financií. Okrem rímskokatolíckeho cintorína pokračuje aj projekt na záchranu a obnovu Evanjelický cintorín na Okružnej ulici. Postupne sa opäť vyčistili ďalšia časť cintorína od náletových drevín a v roku 2026 chceme pokračovať podľa časových a finančných kapacít.

Nezanedbateľná a vysoko nápomocná pri čistení mesta a odstraňovaní nelegálnych skládok je pomoc dobrovoľníkov. Početná komunita Radvanskej záhrady pokračovala v čistení a zveľadňovaní areálu a okolia Radvanského kaštieľa.

- **VEREJNÉ PRIESTRANSTVÁ**

REVITALIZÁCIA VEREJNÝCH - MESTSKÝCH A PRÍRODNÝCH - KRAJINNÝCH PRIESTOROV: NÁMESTIE SLOBODY, MESTSKÝ PARK

Mestský park - Revitalizácia Mestského parku na Tajovského ulici v Banskej Bystrici patrí medzi projekty, kde sa kladie dôrazom na rozvoj a podporu zelenej a modrej infraštruktúry v súvislosti s klimatickými zmenami. V procese prípravy projektu dostal priestor aj dialóg obyvateľov, odborníkov a miestnej správy a spoločná diskusia o tom, ako by mal mestský park po revitalizácii vyzeráť. Participatívny proces, do ktorého sa zapojilo viac ako 200 obyvateľov, priniesol podnety pre kvalitný návrh riešenia verejného priestoru parku, ktorý vzišiel z krajinársko-architektonickej súťaže. Víťazný návrh od ateliéru **Gulačová Šereš architekti** má potenciál byť funkčný, citlivý voči potrebám Bystričanov, pripravený reagovať na výzvy budúcnosti, a zároveň reflektujúci na dôležitý odkaz minulosti parku. V súčasnosti sa naplňa predmet zmluvy, odovzdala sa urbanisticko-krajinárska štúdia Mestského parku v zmysle zapracovaných pripomienok a vyjadrení vyplývajúcich z vykonanej inžinierskej činnosti a v zmysle záväzného stanoviska Krajského pamiatkového úradu (KPÚ) a pokračuje sa v projekčných prácach, ktoré sú upravované na základe diskusií odbornej i ostatnej verejnosti k pripomienkam k pôvodnému návrhu.

Námestie slobody – Na výber podoby priestoru Námestia slobody bol zvolený variant verejnej súťaže „súťažný dialóg“. Víťazom súťaže sa stal ateliér BETWEEN s.r.o. (SR). V decembri 2024 mesto podpísalo zmluvu o dielo na vypracovanie projektovej dokumentácie. Po odovzdaní urbanisticko - architektonického a krajinárskeho návrhu v marci 2025 bol spracovaný stavebný zámer v októbri 2025, ktorý rieši námestie, park pod pamätníkom s pavilónom a ulicu so zastávkou MHD v súlade s koncepciou víťazného návrhu. Stavebný zámer je v súčasnosti v štádiu pripomienkovania.

Trvalkové výsadby – odbor hlavného architekta vypracoval počas roku aj niekoľko návrhov na úpravu verejných priestorov. Na jar sa zrealizovala ZAaRES-om výsadba trvaliek v parku pred mestským úradom. Odbor spracoval aj osadzovací plán pre výsadbu trvaliek pre komunitné centrum KOMUCE na ulici Krivánska v Sásovej (plán výsadby je v roku 2026), ďalej sa pripravovali osadzovacie plány na vegetačný ostrovček na Námestí slobody, na trvalkový záhon pred mestským úradom a vegetačné ostrovčeky pri odbočke na Hutnej ulici na športový areál Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica, tieto lokality sa v druhej polovici roku 2025 aj vysadili.

MESTSKÉ CINTORÍNY

Na cintorínoch v správe ZAaRES sa zrealizovali **kosby** podľa vopred stanoveného harmonogramu reagujúceho na aktuálnu potrebu, pričom o kosenie sa starali tak pracovníci ZAaRESu, ako aj zazmluvnený Podnik medzitrhu práce, n.o. r.s.p. a tiež odsúdení zo ZVJS

Kráľová. Správca cintorínov sa dlhodobo zameriava na efektívnu a zodpovednú správu cintorínov s dôrazom na environmentálne princípy a dôstojný charakter týchto miest. Cieľom je zachovať pietnu atmosféru, čistotu a estetickú úroveň cintorínov, zároveň však minimalizovať negatívny dopad na životné prostredie.

V rámci prevádzky sa zabezpečilo dostatočné množstvo **odpadových nádob**, vrátane nádob na triedený zber. Odpad bol pravidelne odvážaný, najmä počas sviatkov, keď býva návštevnosť najvyššia. Vďaka týmto opatreniam a systematickej **osvete** sa pozoruje, že množstvo plastových ozdôb, vencov a kahancov sa každoročne znižuje. Základom tohto prístupu je trpezlivá edukácia bez reštrikčných opatrení či zákazov, ktoré by mohli byť v rozpore s pietnym charakterom cintorínov. Snaha sa kladie na vysvetľovanie, že úctu k zosnulým možno prejavovať aj ekologickejšími formami, napríklad použitím prírodných a rozložiteľných materiálov, živých kvetov, voskových sviečok či jednoduchých ozdôb.

Zároveň sa návštevníkov ZAaRES snaží viesť k uvedomelému prístupu, pripomínať, že tichá osobná prítomnosť, spomienka alebo chvíľa úvahy sú rovnako hodnotným prejavom úcty ako množstvo sviečok či plastových dekorácií. V edukačných aktivitách sú využívané miestne médiá, mestská televízia a oznamy na cintorínoch, vďaka čomu sa odporúčania ZAaRESu postupne dostávajú do povedomia verejnosti. Pozitívne sa vníma aj generačná zmena, keď mladšia generácia pristupuje k starostlivosti o hroby zodpovednejšie a citlivejšie vo vzťahu k ochrane životného prostredia.

Snahou ZAaRESu teda je, aby cintoríny zostali miestom dôstojnej piety, pokoja a zároveň príkladom ekologicky udržateľného správania v komunite.

• EKOLOGICKÁ DOPRAVA

PLÁN UDRŽATEĽNEJ MOBILITY FUNKČNÉHO ÚZEMIA MESTA BANSKÁ BYSTRICA

Schválený Plán udržateľnej mobility funkčného krajského mesta Banská Bystrica (ďalej len PUMM) je strategickým dokumentom, s prvkami územného generelu dopravy miestnej úrovne. Bude podkladom pre čerpanie finančných prostriedkov európskych štrukturálnych a investičných fondov, ako aj podkladom pre spracovanie štúdií, stratégií, územných plánov, územnoplánovacích podkladov a plánov dopravnej obslužnosti, či iných obdobných dokumentov. PUMM je strategickým dokumentom a je predmetom posudzovania podľa príslušných ustanovení zákona č. 24/2006 Z.z., o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v znení neskorších predpisov. PUMM je založený na princípoch udržateľného rozvoja, pričom jeho hlavným cieľom je nájsť riešenie plánovania a organizácie dopravy, ktoré vedie k dlhodobému zlepšovaniu negatívnych dopadov na znečistenie ovzdušia, hladiny hluku, fragmentácie a ohrozenia ekosystémov, a zároveň ku zvýšeniu bezpečnosti dopravy a zaisteniu dostupnosti pre všetky skupiny obyvateľstva, ktoré by neobmedzovalo mobilitu a prístup ku príležitostiam.

Prístup PUMM-u je medziodborový, snaží sa mesto opísať z hľadísk, ktoré sú dopravou prepojené alebo ovplyvnené. Cieľom PUMM-u je tiež previazať sektory a stratégie, ktoré sa,

hoci len okrajovo, týkajú mobility. Komplexné spracovanie PUMM-u ako strategického materiálu sa realizovalo v časovom horizonte od roku 2021, s postupným spracovávaním, konzultáciami, komunikáciou s verejnosťou, dotknutými orgánmi, preverovaním si všetkých dostupných údajov, podkladov a pod. Proces SEA v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z., o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v znení neskorších predpisov bol realizovaný Okresným úradom v Banskej Bystrici - Odbor starostlivosti o životné prostredie. Plán udržateľnej mobility funkčného územia mesta Banská Bystrica pozostáva z nasledovných častí: Zber dát, Prieskumy, Dopravný model, Analýza, Návrhová časť, Plán dopravnej obslužnosti, a Plán implementácie a monitorovania PUM. Poslednou časťou je Strategické environmentálne hodnotenie (SEA). Súčasťou PUM je Plán dopravnej obslužnosti mesta Banská Bystrica.

V rámci ekologickej dopravy sa mesto Banská Bystrica zameriava aj na budovanie cyklotrás, pričom sa zrealizovala cyklotráska na Zvolenskej ceste. Pribežne sa pracuje na prepojení všetkých sídlisk s centrom mesta cyklotrasami, kde na dva úseky už bola odovzdaná projektová dokumentácia. Z hľadiska financovania sa mesto Banská Bystrica orientuje na získavanie mimorozpočtových zdrojov, prioritne z Plánu obnovy. V súčasnej dobe prebehla, resp. prebieha realizácia MCT Sitnianska - Tatranská (2,94km), MCT Hušták - Kráľová, Vetva A, úsek č. 2, km 1,12-1,94 (0,82 km) , Námestie Ľ. Štúra - Fončorda, Internátna, Tulsá - 1. etapa (4,98 km), MCT Námestie slobody — Sásová - vetva B, 1. etapa (1,85 km), MCT Ďumbierska ulica od SAV po LIDL, Banská Bystrica – 1.etapa.

Okrem spomínaných rozbehnutých projektov sú priebežne ukončované projekty a vybavované potrebné povolenia na ďalšie úseky, aby sa mohli ďalej čerpať mimorozpočtové financie z rôznych zdrojov.

• OCHRANA OVZDUŠIA, VÔD A PROTIPOVODŇOVÁ OCHRANA

Mesto spolupracuje so Slovenskou agentúrou životného prostredia (SAŽP), Okresným úradom v Banskej bystrici, Úradom Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) na projekte LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia.

V oblasti **ochrany ovzdušia** nebola v sledovanom období na území mesta zaznamenaná žiadna mimoriadna situácia zníženia kvality ovzdušia.

Čo sa týka nepriaznivej situácie so šírením intenzívneho zápachu nad územím mesta z priemyselno-výrobného areálu Príboj – Slovenská Ľupča v jarnom až letnom období 2024 v roku 2025 sme takúto významnú situáciu nezaznamenali. Spoločnosť prevádzkujúca čističku priemyselných odpadových vôd - ČOV od chemicko-farmaceutických výrobných subjektov v areáli Príboj – Slovenská Ľupča a prevádzkovateľ komunálnej kompostárne Škradno - Šalková v súvislosti s minuloročnou kontrolou mal nariadené SIŽP vypracovať Plán riadenia zápachu. Zároveň prevádzkovateľ ČOV ako prijaté opatrenie pre zlepšenie kvality ovzdušia koncom roka 2024 nainštaloval systém na obmedzenie šírenia pachových látok z kompostovacích plôch. Aplikovanou technológiou by sa mala dosiahnuť redukcia zápachu od 70% do 95 %, čo zrejme prispelo k zmierneniu situácie.

V mesiaci december 2025 boli však prijaté podnety na šírenie intenzívneho zápachu z priemyselného areálu spol. CONFAL a.s. v Majeri, kde prebieha spracovanie hliníka. Vzhľadom na to, že ide o stredný zdroj znečisťovania ovzdušia boli podnety postúpené na Okresný úrad Banská Bystrica ako príslušný orgán štátnej správy ochrany ovzdušia. V danej veci neboli do konca roka 2025 prijaté žiadne závery.

Mesto Banská Bystrica v úzkej súčinnosti so ZAaRESom pravidelne rieši aj výskyt a likvidáciu **inváznych rastlín** na území mesta, ale aj v extraviláne. Mesto Banská Bystrica zabezpečuje pravidelnú údržbu pozemkov ktoré sú v jeho vlastníctve. Pravidelné kosenie je najúčinnjší spôsob boja proti inváznym rastlinám. Údržbu mestských pozemkov vrátane likvidácie inváznych rastlín má v kompetencii mestská príspevková organizácia Záhradnícke a rekreačné služby mesta Banská Bystrica (ZAaRES). V Banskej Bystrici evidujeme 18 plôch s výskytom inváznych druhov rastlín, ktoré sú pravidelne kontrolované. Tieto plochy o výmere 41 600 m² ZAaRES kosí pravidelne podľa potreby, pričom na plochách s výskytom pohánkovca (krídlatky) zabezpečuje pred kosbou chemické ošetrovanie územia.

Každý vlastník pozemku v zmysle platnej legislatívy zodpovedá za údržbu svojho pozemku. V prípade výskytu inváznych rastlín na súkromných pozemkoch, povinnosť ich odstraňovania a zabezpečenia starostlivosti o pozemky, ktorá zamedzí rozširovanie inváznych druhov je samozrejme na vlastníčkovi pozemku, či už je to fyzická osoba - občan alebo právnická osoba. Mesto Banská Bystrica na základe zistenia výskytu inváznych druhov na súkromných pozemkoch zasiela, v zmysle zákona č. 150/2019 Z. z., vlastníkom pozemkov výzvy k odstráneniu inváznych rastlín a následnej pravidelnej údržbe pozemkov. Kópia každej výzvy je zároveň zasielaná na Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie a na Slovenskú inšpekciu životného prostredia, Inšpektorát ochrany prírody a krajiny, nakoľko tieto dve inštitúcie sú kompetentné aj udeliť finančnú sankciu v prípade nesplnenia podmienok výzvy. V 1. polovici roka 2025 zaslalo Mesto Banská Bystrica (Oddelenie ŽP) 21 výziev a v 2. polovici roka 2025 bolo zaslaných 28 výziev na odstránenie inváznych rastlín na súkromných pozemkoch.

Každoročne Mesto Banská Bystrica v jarnom období zverejňuje na elektronickej úradnej tabuli, na úradnej tabuli pred mestským úradom, ako aj na úradných tabuliach v jednotlivých častiach mesta, informáciu vlastníkom, správcom a užívateľom pozemkov na území mesta Banská Bystrica o povinnom odstraňovaní inváznych rastlín. Informácia obsahuje postupy odstraňovania inváznych rastlín, súčasťou sú tiež fotografie jednotlivých inváznych rastlín spolu s ich popisom. V Radničných novinách sú pravidelne zverejňované jednotlivé druhy inváznych rastlín, s ich popisom a postupmi odstraňovania.

V prípade akýchkoľvek podnetov, otázok či nejasností, týkajúcich sa inváznych rastlín sa občania môžu obrátiť priamo na oddelenie životného prostredia telefonicky, osobne, e-mailom.

V sledovanom období nedošlo k výskytu mimoriadnej **povodňovej situácie**, prípadne ohrozeniu povodňou ani počas intenzívnych / privalových jesenných dažďov na konci mesiaca november, kedy došlo k povodňovej situácii v blízkych katastrálnych územiach obce Veľká Lúka a mesta Sliač. V meste Banská Bystrica došlo ku krátkodobému zvýšeniu hladiny rieky Hron a potoku Tajovka na úroveň I. stupňa povodňovej aktivity, avšak vzhľadom na priaznivý

vývoj počasia nebol vyhlásený žiadny stupeň povodňovej aktivity ani preventívne opatrenie, situácia bola monitorovaná.

V prvom kvartáli roka 2025 došlo zo strany Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. k sprístupneniu aktualizovaných Máp povodňového ohrozenia a Mapy povodňového rizika, ktoré zohľadňujú novo vybudovanú povodňovú ochranu intravilánu mesta Banská Bystrica, čím sa výrazne znížil rozsah povodňou ohrozeného územia, najmä v centre mesta a ms. č. Uhlisko. Uvedené mapy a aktualizovaný stav bol v druhej polovici roka 2025 prenesený do mapových podkladov geograficko informačného systému – GIS mesta Banská Bystrica.

Projekt dobudovania **verejnej kanalizácie** Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. v ms. č. Rudlová – dedina, na uliciach Strmá, Pod Banošom, Dedinská a Odbojárov o dĺžke 1,2 km, na ktorý sa podarilo získať z MŽP SR nenávratný finančný príspevok vo výške 2 058 868,04 eur sa po úspešnom obstaraní dodávateľa stavebných prác v II. polovici roka 2025 posunul do poslednej realizačnej fázy s predpokladom zahájenia stavebných prác v 1. polovici roka 2026.

Mesto Banská Bystrica okrem uvedených projektov podporuje aj ďalšie environmentálne a udržateľné aktivity, medzi ktoré patria najmä:

- rozsiahla výstavba mestských cyklistických trás financovaná z Plánu obnovy a odolnosti,
- obnova Tančiarne,
- nákup ekologických vozidiel pre mestskú hromadnú dopravu,
- modernizácia cestných komunikácií,
- rekonštrukcia križovatiek s podporou inteligentného riadenia dopravy a preferencie verejnej dopravy,
- postupná rekonštrukcia verejného osvetlenia s cieľom znižovania energetickej náročnosti (mitigačné opatrenia),
- rekonštrukcia autobusových zastávok a chodníkov, vrátane ich pretvárania so zakomponovaním zelených opatrení.

• OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

DOKUMENT STAROSTLIVOSTI O DREVINY MESTA BANSKÁ BYSTRICA.

V roku 2025 prebehlo verejné obstarávanie na zhotoviteľa Dokumentu starostlivosti o dreviny III. etapa, nakoľko vznikla potreba aktualizácie informácií o stave zelene na mestských, mestom spravovaných a verejne prístupných pozemkoch, vrátane drevín a krovín. Riešeným územím boli areály materských a základných škôl, ktorých zriaďovateľom je mesto, areál plážového kúpaliska a vybrané vnútrobloky mesta v rozsahu parciel C-KN, E-KN vo vlastníctve a podielovom spoluvlastníctve mesta. Rozloha mapovaných území bola cca 135 ha. Zmapovalo sa spolu 7 937 ks drevín. V rámci dendrologického prieskumu sa analýzou a inventarizáciu zozbierali dáta a spracoval sa návrh technológií ošetrovania stromov. Následne sa výsledné dáta implementovali do informačného systému mesta, ktorý zefektívni riadenie a nastaví správny

spôsob starostlivosti a ošetrovania drevín. Dokument starostlivosti o dreviny je podkladom na rozhodovanie orgánov ochrany prírody.

MENEŽMENT KOSENIA

Už piaty rok aplikuje ZAaRES prístup pri kosbách v rámci prírody blízkeho koseniu. Reaguje tak na zmenu klímy, ktorá sa prejavuje zvýšenými priemernými teplotami vzduchu a výkyvmi počasia. V súčasnosti je u nás v Banskej Bystrici dlhšie obdobie sucha len s krátkodobými nízko intenzívnymi zrážkami. Preto sa musí klásť čoraz väčší dôraz na zadržiavanie a lepšie využívanie vody a pristúpiť napríklad aj k zmene manažmentu kosenia na vybraných plochách. Premyslenejšou a prírode blízkou údržbou zelene sa dosahuje znížená prašnosť, zlepšuje sa ochladzovanie priestoru i ochranu rastlín a živočíchov. Práve na plochách s nižšou frekvenciou kosenia sa podporuje zvyšovanie biodiverzity, ktorá bola tohto roku zvýraznená aj dosevom semien lúčnych kvetov na vybraných lokalitách.

- **POLNOHOSPODÁRSTVO, LESNÉ HOSPODÁRSTVO** (prímestské lesy, lesoparky)

AKTIVITY MESTSKEJ SPOLOČNOSTI MESTSKÉ LESY BANSKÁ BYSTRICA S.R.O.

Počas letného obdobia Mestské lesy Banská Bystrica pokosili približne 17 hektárov vzácných horských lúk, čím prispeli k ich udržiavaniu a zachovaniu vzácných druhov rastlín vyskytujúcich sa v takýchto lúčnych spoločenstvách. Seno vyrobené z lúk je používané na zimné prikrmovanie zveri počas obdobia potravinovej núdze

Dňa 10.09.2025 zorganizovali Mestské lesy Banská Bystrica Svätohubertskú svätú omšu na bývalej lesnej škôlke Tajchy pri kaplnke Svätého Huberta, aj za účasti širokej verejnosti

Mestské lesy Banská Bystrica boli úspešné pri uchádzaní sa o príspevok na zakúpenie lesnej techniky v rámci výzvy PPA: Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh. Z výzvy získali Mestské lesy sumu 30 633,- €, ktoré boli viazané ako spoluúčasť na zakúpenie dvoch vozidiel kategórie Pick-Up.

V spolupráci s Národným lesníckym centrom bolo v záujme záchrany tisa obyčajného (*Taxus baccata*) vytipovaných takmer 40 vysoko kvalitných jedincov tejto vzácnnej chránenej dreviny vyskytujúcej sa na našom území. Vybrané jedince boli v zmysle platnej legislatívy uznané za „výberové stromy“ a budú tak slúžiť ako zdroj lesného reprodukčného materiálu na zachovanie genofondu.

Z Fondu na podporu cestovného ruchu získali Mestské lesy Banská Bystrica príspevok vo výške 500 000,- € na realizáciu projektu Urpínske serpentíny - obnova tančiarne a udržiavace práce. Projekt by mal byť zrealizovaný do 30.06.2028.

Mestské lesy Banská Bystrica boli aj v roku 2025 aktívne v oblasti lesnej pedagogiky. Lesná pedagogika ako súčasť environmentálnej výchovy je učenie o lesnom ekosystéme a výchove človeka k trvalo udržateľnému spôsobu života na príklade lesa. V rámci envirovzdelávania sa zamestnanci Mestských lesov stretávali so žiakmi materských, základných, stredných

i vysokých škôl, kde pod dohľadom certifikovaného lesného pedagóga vykonávali rôzne aktivity, prevažne v lesnom prostredí.

Počas celého obdobia sa zamestnanci Mestských lesov Banská Bystrica s.r.o. intenzívne venovali lesnej pedagogike. Pokračuje najmä spolupráca so ZŠ Sitnianska a ZŠ Pieninská, Lesným klubom mravenisko, ZŠ Harmanec. Mestské lesy sú zapojené aj do celoslovenského projektu „Lesu zdar!“, zameraného na prácu so stredoškolskou mládežou. Podrobne je o týchto aktivitách podaná informácia v Správe o lesnej pedagogike, ktorú zverejňuje Národné lesnícke centrum.

• **CHOV ZVIERAT A DERATIZÁCIA**

Banskobystrická **Karanténna stanica** pre spoločenské zvieratá (Zvolen, Unionka 17), bola na zimu a chladné počasie pripravená. Stanica má prevažne exteriérové voliéry a v zimných mesiacoch sa pravidelne zateplujú, hlavne drevitou vlnou.

V karanténnej stanici, ktorá sa nachádza vo zvolenskej časti Balkán, je v súčasnosti 55 psov. Organizovali sa a využili projekty s rôznymi obchodnými spoločnosťami, ktoré rozvíjajú svoje dobrovoľnícke aktivity priamo v spolupráci s karanténou stanicou. Ide o finančnú podporu, materiálnu, ale aj organizovanie rôznych akcií a verejných zbierok na podporu zvieratiek v útulkoch. V roku 2025 poskytla pomoc firma Kronospan s.r.o. a taktiež návštevníci, ktorí sa zapojili aj do tradičnej akcie Mikulášskeho venčenia.

Počas jesene 2025 sa na území Banskej Bystrice realizovala aj pravidelná jesenná celomestská **deratizácia** za účelom eliminovania výskytu živočíšnych škodcov, ktorá prebiehala od 23.09.2025 do 05.12.2025. Po potvrdení prítomnosti hlodavcov na verejnom priestranstve, vykonala samospráva zásahy na plochách vo svojom vlastníctve. Celomestská deratizácia je však účinná len vtedy, keď sa do nej zapoja aj všetci majitelia a správcovia inžinierskych sietí, právnické osoby, správcovia bytových domov, ale aj majitelia rodinných domov. Mesto ich preto vyzvalo, aby sa pridali. Okrem toho aj regionálny úrad verejného zdravotníctva zasiela výzvy na výkon preventívnej celoplošnej deratizácie dvakrát za rok, na jar a na jeseň. Aktivity v oblasti regulácie škodcov koordinovala pracovná skupina, ktorá je zložená zo zástupcov mesta, deratizačných firiem, odborníkov v oblasti riadenia, vykonávania a kontroly deratizácie, správcov kanalizačných sietí a podľa potreby aj zástupcov bytových samospráv. Cieľom bolo vyhodnocovať výskyt hlodavcov v meste na základe vlastného zistenia, alebo získaných podnetov od obyvateľov. Dôležité je, aby oznamovateľ nahlásil presnú lokalitu výskytu, najlepšie aj s umiestnením nôr, aby bola deratizácia čo najefektívnejšia.

• **ZELENÉ A OBEHOVÉ HOSPODÁRSTVO**

Prostredníctvom Oddelenia odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev, Mesto realizuje, resp. podieľa sa na aktivitách, informačných kampaniach a osvetovej činnosti v oblasti obehového hospodárstva, dlhodobo sa usiluje sa o aktívne uplatňovanie vhodnej environmentálnej politiky.

Jeseň tradične patrila mobilnému zberu nebezpečného **odpadu**, 11.10.2025 a 18.10.2025, kedy sa pravidelne odvezie od obyvateľov niekoľko ton odpadu, za týmto zberom nasledovalo

jesenné kolo zberu biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad ide o jesennú variantu akcie „Za krajšie mesto“ kde sa tento rok na jar vyzbieralo necelých 120 t odpadu. Jesenné kolo vyhodnotené ešte nie je, ukončené bolo 16.11.2025, no odpadu býva menej. Na jeseň sa konalo aj niekoľko akcií kde sa o čistotu a odvoz odpadu v meste staral náš zmluvný partner Marius Pedersen, a.s. a obyvatelia, tak s akciou, ako aj s čistotou v meste boli spokojní. Po úspešných akciách v 1. polovici roku 2025 ako vyčistenie okolia cesty na Pršianskú terasu od pneumatík, ktoré mesto organizovalo spoločne so zmluvným partnerom spol. DETOX s.r.o., či vyčistenie vybraných mestských častí v Radvani a Kráľovej spoločne so spol. Marius Pedersen, a.s. prišiel dovolenkový a prázdninový čas, kedy mesto pokračovalo vo zveľadovaní svojho životného prostredia. Okrem približne 20 ks v tomto roku odstránených čiernych skládok, ktoré aj vďaka Banskobystrickému okrášľovaciemu a ochrannému spolku pána Bálleka sa podarilo z územia mesta odstrániť, sa každodenne podieľa na čistote mesta zmluvný partner Marius Pedersen, a.s. a tým eliminujú menšie čierne skládky, ktoré obyvateľ ani nepostrehne, že zmizli. O veľkú časť z nich sa každoročne postarajú aj verejnoprospešní pracovníci, ktorí denne z verejných priestranstiev odstraňujú desiatky vriec komunálneho odpadu. Nad rámec zákonných povinností je v meste každý mesiac organizovaný zber objemného odpadu, týmto úkonom bolo z ulíc mesta Banská Bystrica v roku 2025 odstráneného 2 755 t tohto odpadu, údaj je spoločný aj s odvozom riadne odovzdaného objemného odpadu obyvateľmi do zberného dvora v Radvani. V decembri roku 2025 sa podarilo odtiahnuť aj tri dlhodobé stojace vozidlá, ktoré narúšali estetický vzhľad obce, zamerali sme sa viac na likvidáciu auto vrakov, ktorá je cieľom do roku 2026.

Odvoz a zneškodňovanie odpadu prebehlo bez problémov aj počas veľkých spoločenských a kultúrnych akcií, ktoré sa konali na území mesta najmä koncom leta, atletické podujatie PTS, oslavy SNP, Deň kroja, či Radvanský jarmok.

Pred sviatkami Všetkých svätých sa realizovala výzva občanom používať živé kvety na cintorínoch. Zároveň sa posilnil zber umiestňovaním veľkoobjemových kontajnerov na cintorínoch, doplnili sa nádoby na triedený zber, aby mali obyvatelia zabezpečený odvoz plastového odpadu ale aj biologicky rozložiteľného odpadu. Celé sviatky bol posilnený odvoz odpadov z cintorínov a týmto chceme poďakovať obyvateľom k osvojeniu si odporúčenia nevyužívať plastové kytice na uctenie si svojich blízkych počas sviatkov.

S cieľom priniesť modernú, estetickú a efektívnu zmenu v oblasti zberu komunálneho odpadu, sa pokračuje s projektami budovania **polopodzemných kontajnerov** vo vytypovaných mestských častiach. Jeden polo podzemný kontajner nahradí zberovou kapacitou šesť bežných kontajnerov, dochádza v ňom k vyššiemu zhutneniu odpadu. Nie je potrebné teda v daných lokalitách taký počet stojísk pôvodných nádob na komunálne odpady (každé z týchto stojísk predstavuje aj prvok znečistenia a celkového estetického rázu sídliska), čo otvorilo priestor pre využitie stojísk a ich transformáciu na parkovacie miesta. Momentálne sú vypracované projektové dokumentácie k 17 kusom stojísk polo podzemných kontajnerov v Podlaviciach a na uliciach Severná, Bakossova, Sládkovičova, Bernolákova a ulice Terézie Vansovej. V procese je k tejto dokumentácii v príprave materiál na obstaranie zhotoviteľa týchto stojísk.

Pre zabezpečenie posilnenia triedenia komunálneho odpadu bolo pre pedagogických pracovníkov z materských a základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, no aj mimo

pôsobnosti mesta organizované **školenie** v tejto oblasti za spolupráce so zmluvnou spoločnosťou ENVI-PAK, a.s. Do triedeného zberu komunálnych odpadov sa pravidelne zapájajú všetky z materských a základných škôl a práve deti mnohokrát vedú svojich rodičov k správne a zodpovednému triedeniu.

V zmysle spolupráce na čistení verejných priestranstiev kooperujú aj odsúdení. Aktivačné činnosti sa vykonávajú na základe dohôd a zmlúv uzatvorených medzi Mestom BB a UPSVaR v BB resp. Okresným súdom v Banskej Bystrici (Trestu povinnej práce odsúdenými) Ich pracoviskom sú zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta, MsÚ v BB a časť je pracovníkov je umiestnená v teréne, ktorá zabezpečuje hlavne poriadok a odstraňovanie malých „čiernych skládok“ na verejných priestranstvách.

Záverom roka 2025 boli organizované vianočné trhy, ktoré boli za pomoci zmluvnej spoločnosti Marius Pedersen, a.s. bez negatívnej spätnej väzby k odvozu odpadu v historickom centre mesta, k poriadku a čistote mesta prispeli aj plastové vratné poháre a čoraz väčšia disciplinovanosť obyvateľov mesta Banská Bystrica, za čo patrí všetkým poďakovanie.

• ÚZEMNÉ PLÁNOVANIE

Pracuje sa na aktualizácii a príprave viacerých dokumentov v oblasti územného plánovania. Pre účinnú ochranu a podporu životného prostredia je potrebné dobré nastavenie, aktuálnosť a efektívna vymožitelnosť dokumentácií. Ide najmä o územný plán mesta Banská Bystrica, ale tiež o Miestny územný systém ekologickej stability, Generel zelene, Dokument starostlivosti o dreviny mesta Banská Bystrica, Klimatickú stratégiu (akčný plán pre adaptáciu a mitigáciu) a ďalšie. Prebehli verejné diskusie k štúdiám všetkých siedmich projektov Zelených sídlisk a aj na ich základe odborníci navrhujú prvky zelenej a modrej infraštruktúry na podporu biodiverzity a kvality životného prostredia.

Z hľadiska procesu zmien a doplnkov územného plánu mesta B.Bystrica boli v júni 2024 schválené Zmeny a doplnky č. 8. V súčasnosti sa finalizujú práce na návrhu Zmien a doplnkov č.9, ktoré budú zverejnené na pripomienkovanie. Zároveň Mestské zastupiteľstvo na aprílovom zasadnutí schválilo začatie obstarania územnoplánovacej dokumentácie Územný plán mesta Banská Bystrica, Zmeny a doplnky č. 10, pričom došlo už k výberu zhotoviteľa a podpísaniu zmluvy so zhotoviteľom, ktorý v zmysle zmluvy pripraví dokumentáciu.

Zmeny a doplnky územného plánu centrálnej mestskej zóny Slovenka – juh boli schválené Regionálnym úradom pre územné plánovanie a výstavbu pre udelenie súhlasu podľa §25 Stavebného zákona. Zmeny a doplnky boli schválené na Mestskom zastupiteľstve v novembri 2025 a v decembri nadobudlo schválené Všeobecne záväzné nariadenia právoplatnosť. Zároveň sa plánuje aj spracovanie Zmien a doplnkov územného plánu centrálnej mestskej zóny Slovenka – sever, západ.

V priebehu uplynulého obdobia vznikla potreba plánovania obstarania ďalších zmien a doplnkov centrálnej mestskej zóny, na ktoré boli udelené Mestským zastupiteľstvom súhlasy na obstaranie, a to:

- zmeny a doplnky územného plánu centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica, BLOK VII. – Kollárova ulica, Zmeny a doplnky č. 2.
- Zmeny a doplnky územného plánu centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica, časť Hušták - Belveder, Zmeny a doplnky č.2, časť funkčnej zóny B, ktoré sú zverejnené na pripomienkovanie.
- Zmeny a doplnky územného plánu centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica, Námestie Ľudovíta Štúra – Zmeny a doplnky č.2.
- Zmeny a doplnky územného plánu centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica, časť Hušták - Belveder, Zmeny a doplnky č.2, časť funkčnej zóny G, ktoré boli spracované a prebehlo pripomienkové konanie.

V súčasnosti boli podpísané zmluvy na zhotovenie a obstaranie Zmien a doplnkov ÚPN-CMZ časť Hušták - Belveder, Zmeny a doplnky č.2, časť funkčnej zóny B, a pred podpisom je ÚPN-CMZ BLOK VII. – Kollárova ulica, Zmeny a doplnky č. 2.

- **INVESTIČNÁ ČINNOSŤ** (posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie - EIA)

Zhrnutie posudzovania vplyvov činností na životné prostredie (EIA) rok 2025

Dátum prijatia na MsÚ	Dátum doručenia na OŽP	Doba vyvesenia/ stanoviska	Názov	Činnosť	Katastrálne územie /lokalita
18.12.2024	19.12.2024	21 dní	Banská Bystrica - integrované bezpečnostné centrum (IBC) a hasičská stanica (HS) - výstavba objektov	Vybudovanie integrovaného bezpečnostného centra s hasičskou stanicou	parc. KN-C č. 3331/6, 3331/7 - 19, 3331/23 -26, 3331/31, 3331/52, 3331/53 k.ú. Radvaň (bývalý vojenský areál na Sládkovičovej ulici)
31.12.2024	02.01.2025	21 dní	Novostavba občianskej vybavenosti a hromadného bývania GRANIAR - NAD AMFITEÁTROM	Výstavba nových bytových a polyfunkčných objektov	parc. KN-C č. 2394/316, 2394/77, 2397/36, 2397/37, 2397/71, 2397/72, 2397/73, 2503/29, 2473/50 k.ú. Banská Bystrica
16.01.2025	16.01.2025	bez zverejnenia	Zaslanie objasnenia pripomienok navrhovateľom na vyjadrenie - ISTRICA	Výstavba bytových domov	parc. KN-C č. 2702/80 (hlavné stavby), 2702/30, 2702/51, 2702/80, 2702/100 k.ú. Sásová
24.01.2024	24.01.2025	30 dní	Správa o hodnotení strategického dokumentu - Program	strategický dokument	Banskobystrický kraj

			na zlepšenie kvality ovzdušia zóna Banskobystrický kraj		
30.01.2025	30.01.2025	30 dní	Záverečné stanovisko - Zelený kraj - stratégia environmentálnej politiky BBSK „Envirostratégia BBSK	strategický dokument	Banskobystrický kraj
28.02.2025	28.02.2025	bez zverejnenia	Upovedomenie o podkladoch Obytný súbor BB - Pršianska terasa, lokalita CH - Sklady vojska	Výstavba obytného súboru	k.ú. Radvaň
25.03.2025	26.03.2025	21 dní	Polyfunkčný súbor FLORA	Výstavba súboru nových bytových a polyfunkčný ch objektov	k.ú. Banská Bystrica a čiastočne k.ú. Radvaň (časť pôvodného areálu ZAaRES)
11.09.2025	12.09.2025	21 dní	Navýšenie kapacity zariadenia na úpravu papiera lisovaním - Harmanec - Kostiviarska	Navýšenie kapacity zariadenia na úpravu papiera lisovaním.	KN-C č. 1699/5, 1699/6 k.ú. Kostiviarska
10.10.2025	10.10.2025	21 dní	Polyfunkčný areál Banská Bystrica - severná lokalita, 1. etapa	Výstavba polyfunkčného o areálu v lokalite Belveder	k.ú. Banská Bystrica
03.11.2025	04.11.2025	21 dní	Zariadenie na nakladanie s odpadmi Banská Bystrica - Power Battery	Vybudovanie zariadenia na zber a výkup ostatných odpadov	KN-C č. 374/22, 374/179, 374/180, 374/183 k.ú. Senica (areál bývalej cementárne)

• INFORMÁCIE O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA, OSVETOVÁ ČINNOSŤ, SPOLUPRÁCA

Na stránke www.visitbanskabystrica.sk, ktorú spravuje mesto Banská Bystrica sú pravidelne zverejňované aktuálne informácie v sekcii Novinky a propagované náučné chodníky, turistické trasy a cyklotrasy.

Plagáty sa zverejňujú v elektronických KIOSKOCH, webových stránkach mesta, facebookových stránkach. Mesto má dohodu s viacerými portálmi, kde sa propagujú zaujímavosti a novinky z každej oblasti – Cestovný informátor, Lexikón, Cyklotoulky atď.

V rámci programovej činnosti sa organizujú tvorivé dielne k aktuálnym témam v spolupráci so š.p. LESY SR a Mestskými lesmi Banská Bystrica s.r.o.

AKTIVITY ŠKÔL

V oblasti ochrany životného prostredia sa na základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, ale aj neverejných zriaďovateľov, prebieha viacero projektov.

Každá z 11 **základných škôl** zriadených mestom Banská Bystrica rozvíja environmentálnu výchovu a zdravú výživu prostredníctvom rôznych projektov a predmetov uplatňovaných na školách. Sú to napríklad projekty a predmety ako Škola podporujúca zdravie, Viem čo zjem, Bez prírody by to nešlo, Eduga, Plán Bee for biodiversity, Recyklo hry, Zelená škola, Štyri ročné obdobia, TTT (triediš, triedim, triedime), Bionika – príroda na to prišla sama, Včelí plán pre biodiverzitu, Delesun (Detská lesnícka univerzita), Deň zdravej výživy, Deň Zeme, Svetový deň vody, Voda základ života, Turistický krúžok, Ekotopfilm, Envirofilm a vodíkové auto, Deň zvierat, Beseda so včelárom, Klíčenie semien – projekt, Zber papiera, Svetový deň bez tabaku, Voda v prírode - Deň vody v škole, Márius Pedersen - Triedenie odpadu - ekologický projekt, Triediš, triedim, triedime, "Eko-kalendár, Bio-enviro, Baterky na správnom mieste, Kam s elektroodpadom Microbity Eko Alarm – Modul 1 a Modul 2, Včielka Ejka, Ochrana lesov, Mladý botanik, Príroda učebňou, učebňa v prírode, Tajomstvo ríše zvierat, projekty Svetový deň výživy, Svetový deň zvierat, envirotematikou, More, aktivity zamerané na zvieratká, Veselá veda, Voda v rukách človeka, Erasmusday: Zelená turistika, Zelené ŠKD, Kto rastie v parku, Eko vrecká, Deň slnka, Svetový deň zdravia, Požičaná planéta III. časť, Školské mlieko, Stromček pre vtáčiky, Zdravá škola, Zachráňme strom, Zdravie na tanieri – žijeme zdravo, Trieda pod oblohou, Náučný chodník Strom života, Our environment, Školy v oute 2024, E-twinning, Zatoč s odpadom – klimatizuj sa, Separácia odpadu, Rovesnícke učenie, Vedomostné ostrovy, Zachráňme strom, Naučme deti kompostovať, Zbieranie batérie so Šmudlom, Power batery, Ekoolympiáda Elektroodpad – dopad, ktorý poukazuje na životný cyklus elektrospotrebičov od ich výroby cez každodenné používanie až po likvidáciu. Ďalšími projektami sú napríklad S Velkou Bystřicou, Ako učiť o zmene klímy, Naša škola si s ekológiou sadne, Miesto kde žijem, 200 ton z lesa von, Svetové dni s EKO, Jesenný swap, Enviráčik a iné. Mnohé školy boli zároveň zapojené do medzinárodných projektov so školami v Českej republike, Francúzsku, či Nemecku. Taktiež boli úspešne v niektorých projektoch a získali podporu z mimorozpočtových zdrojov v tejto problematike a často využívali aj formy projektov cez európsky nástroj Erasmus, Eduga Nórske fondy, alebo v projekte Zelená oáza v srdci mesta prostredníctvom grantov Veolie. Niektoré školy sa zúčastnili exkurzií, ako napríklad do Energolandu v Mochovciach, alebo boli účastní na Noci výskumníkov, či v Hydrometeorologickom ústave. ZŠ Pieninská bola na exkurzii v ZŠ s MŠ Maximilána Hella v Štiavnických Baniach, s ktorou nadviazala spoluprácu. Školy často spolupracujú aj s organizáciami ako Mestské lesy a.s., Marius Pedersen a.s., Greentech s.r.o., Stredná odborná škola pod Bánošom, či prírodovedným múzeom.

Program **Zelená škola** je najčastejšie využívaným programom v školách. Projekt sa zameriava na hľadanie cesty zmeny, ktorá povedie k zdravšej, "zelenšej" a aktívnejšej škole i spoločnosti. O problematike životného prostredia nestačí len získavať vedomosti, ale je zároveň nevyhnutné

snažiť sa zmeniť naše konanie. Urobiť zmenu, ktorú je vidieť a cítiť. Zelená škola podporuje tímovú prácu a pomáha vytvárať spoločnú víziu školy, ktorá rešpektuje a prakticky chráni životné prostredie. Počas celého certifikačného procesu je škola sprevádzaná a usmerňovaná regionálnym centrom a konzultantom, ktorý ju zároveň hodnotí. Regionálne centrum pravidelne organizuje vzdelávacie podujatia pre konzultantov a koordinátorov Zelených škôl. Školy, ktorým sa podarí úspešne zrealizovať všetkých sedem krokov, získajú na konci certifikačného obdobia medzinárodný titul - certifikát „Zelená škola“ a vlajku Eco-Schools. Za čiastočné splnenie podmienok si školy z certifikačnej slávnosti odnesú diplom „Na ceste k Zelenej škole“ a o vlajku Eco-Schools sa môžu uchádzať v nasledujúcich školských rokoch. Certifikát alebo diplom sa udeľuje vždy na jeden kalendárny rok, preto je potrebné jeho platnosť na ďalšie obdobie obhájiť. Na základe medzinárodného štandardu siedmich krokov je certifikát Zelená škola značkou kvality environmentálneho vzdelávania a manažmentu na školách. Vlajka a certifikát symbolizuje to isté na Novom Zélande, v Brazílii, vo Fínsku či u nás na Slovensku.

Tiež **materské školy** sa zapájajú do rôznych projektov a vedú deti k pozitívnemu prístupu k životnému prostrediu a zdravému životnému štýlu. Materské školy realizujú v rámci svojich školských vzdelávacích programov rôzne externé či interné projekty v oblasti environmentálnej výchovy. Cieľom výchovno-vzdelávacej činnosti v materských školách je teda aj budovanie pozitívneho vzťahu detí k prírode, k zdravému životnému štýlu. Dôraz je kladený na rozvoj prírodovednej gramotnosti, ekologickej gramotnosti, na efektívne využívanie edukačných aktivít aplikovaných pri pobyte detí vonku formou outdoorového vyučovania.

V oblasti environmentálnej výchovy materské školy aktívne s Univerzitou Mateja Bela v rámci projektu zelený rok, bádateľské aktivity, s Lesmi Slovenskej republiky, so Štátnou ochranou prírody SR, s Tihányiovským kaštieľom, s neziskovou organizáciou Živica, s Ekocentrom Malá líška, so SOŠ Pod Bánošom v oblasti spoznávania života včiel, či so Slovenskou agentúrou životného prostredia.

Deti sa aktívne zapájajú do zberu elektroodpadu, papiera a gaštanov, zapájajú sa do aktivít v rámci Dňa stromu, Dňa Zeme, Dňa vody. Počas celého roka sa deti starajú o bylinkovú záhradu, o políčka, v inštalovaných hmyzích domčekoch v areáloch škôl poznávajú a pozorujú hmyz, lúčne kvety, stromy, vývin motýľa, sadia a množia odrezky, počas zimného obdobia prikrmujú vtáky vyrábajú domčeky pre ježkov. V mnohých materských školách sú vybudované náučné chodníky, vyvýšené záhony. Počas pravidelných vychádzok do prírody zbierajú rôzne prírodné materiály, ktoré využívajú pri tvorení a vyrábaní herbárov. Deti sa aktívne venujú problematike separácie odpadu, realizujú aktivity zamerané na trvalo udržateľný rozvoj a recykláciu odpadu.

V rámci projektu Adaptácia na zmenu klímy boli po areáloch MŠ Družby 3 a MŠ Šalgotarjanska 5, vybudované dažďové záhrady aj ďalších troch materských školách a to na MŠ Tulska 25, MŠ Nová 2 a MŠ Jilemnického 8. MŠ Profesora Sáru 3 a MŠ Na Starej tehelni 7 získali medzinárodný certifikát Zelená škola a vlajku Eco-Schools za zníženie uhlíkovej stopy a za úspešnú realizáciu medzinárodnej metodiky 7 krokov participatívnym spôsobom. MŠ Tatranská 63 získala medzinárodný certifikát Zelená ochrana prírody. V rámci tohto programu rozvíjajú u detí tvorivé a kritické myslenie, prostredníctvom praktickej a holistickej environmentálnej výchovy nachádzajú súvislosti a hlbšie porozumenie vzájomnými väzbami

medzi človekom a prírodou. Prostredníctvom aktívnej vzájomnej spolupráce jednotlivých inštitúcií sa zvýšila úroveň vzdelávacieho procesu, deti získali potrebné kompetencie a rozvíjali si svoje zručnosti v oblasti environmentu. MŠ Karpatská 3 získala prostredníctvom občianskeho združenia Srdiečko grant od spoločnosti Veolia na odvodnenie časti školského areálu a zatrávnenie plochy. Vo viacerých materských školách boli budované náučné chodníky a informačné tabule zamerané na ekológiu.

Materské školy realizujú v rámci svojich školských vzdelávacích programov externé aj interné projekty v oblasti environmentálnej výchovy. Informácie o týchto projektoch sú spracované v tabuľke.

MŠ / adresa	Interné projekty v rámci environmentálnej výchovy
9. mája 26	„Zelená edukácia v MŠ“, „Centrum zdravia“
29. augusta 14	„Škola podporujúca zdravie“
Buková 22	„Projekt ŠMUDLO“
Cesta k nemocnici 37	„Zeleninkové šialenstvo“
Družby 3	„Škola podporujúca zdravie“
Horná 22	„Škola podporujúca zdravie“, „Adamko hravo – zdravo“, „Prečo vlk šušlal“, „Projekt ŠMUDLO“
Hronská 18	„Škola podporujúca zdravie“
Jakubská cesta 77	„Zdravulienka“
Jilemnického 8	„Environmentálna výchova“
Karpatská 3	„Recyklohry“
Lazovná 32	„Zdravienkine dobrodružstvá“, „Projekt ŠMUDLO“
Magurská 14	„Environmentálna výchova“, „Zelená škola“
Na Starej tehelni 7	„Zelená škola“
Odbojárov 9	„Za krajšie mesto“
Profesora Sáru 3	„Zelená škola“
Radvanská 26	„Sedmokráska“, „Babičkina záhradka“, „Zober ma von“, „Projekt ŠMUDLO“
Radvanská 28	„Environmentálna výchova“, „Zdravienkine dobrodružstvá“, „Ekoprojekt“
Sásovská cesta 21	„Kamaráti s prírodou“, „Doktor príroda a planéta Zem“, „Projekt

	ŠMUDLO“
Strážovská 3	„Učenie o lese“, „Zasad' si svoju rastlinku“, „Zážitkové laboratórium“
Šalgotariánska 5	„Separovanie odpadu“, „Bylinková záhrada“
Tatranská 63	„Zelená škola“, „Projekt ŠMUDLO“
Tulská 25	„Priateľ prírody“, „Projekt ŠMUDLO“
ZŠ s MŠ Bakossova 5	„Projekt ŠMUDLO“

OTVORENÉ VLÁDNUTIE NA MIESTNEJ ÚROVNI V BANSKEJ BYSTRICI V OBLASTI PARTICIPÁCIE NA TVORBE VEREJNÝCH PRIESTOROV

V druhom polroku 2025 sa opätovne potvrdilo, že aktívne zapájanie obyvateľov a miestnych komunít do rozhodovacích a realizačných procesov, predstavuje dôležitý nástroj samosprávy pri riešení environmentálnych výziev a adaptácie na klimatickú krízu. Referát pre participáciu a inováciu v oblasti otvoreného spravovania v tomto kontexte pokračoval v realizácii participatívnych projektov, ktoré prepájajú princípy otvoreného spravovania, environmentálnej udržateľnosti a spolupráce mesta s verejnosťou.

V rámci projektu Zelené sídliská pokračovali aktivity zamerané na zapájanie obyvateľov sídlisk do podpory biodiverzity a zlepšovania kvality verejných priestorov v ich bezprostrednom okolí. V dátumoch 8.11.2025 a 9.11.2025 sa konala Prechádzka Zelenými sídliskami, kde sa obyvateľom mesta predstavila 1. etapa revitalizácie vnútroblokov. Jednalo sa o informačné stretnutie a prechádzku, kde sa predstavili plány prvej etapy projektu a obyvateľom sa ukázalo, čo nové sa pripravuje v ich okolí. Prechádzka prebiehala v spolupráci s mestom Banská Bystrica, odbornými útvarmi Mestského úradu a so ZAaRESom.

Dôležitým nástrojom zapájania verejnosti do rozhodovania o verejných investíciách zostáva aj Participatívny rozpočet mesta Banská Bystrica, ktorý má čoraz výraznejší dopad na kvalitu životného prostredia v meste. V sledovanom období pokračovala realizácia víťazných projektov z minulého ročníka Participatívneho rozpočtu. Za zmienku stojí projekt Sakury na Fončorde (jedná sa o víťazný projekt Participatívneho rozpočtu 2024/2025), ktorý bol realizovaný v novembri 2025, kedy bolo vysadených 45 sakúr na Nezábudkovej ulici. Výsadba sakúr predstavuje udržateľné a environmentálne prospešné opatrenie pre mesto, čím sa prispelo k zlepšeniu mikroklimy a klimatickej regulácii, k zlepšeniu kvality ovzdušia, ku vytváraniu nových biotopov, ale aj ku pozitívnemu vplyvu na psychickú pohodu obyvateľov mesta. Participatívny rozpočet tak aj naďalej predstavuje konkrétny príklad otvoreného spravovania, kde obyvatelia priamo ovplyvňujú rozvoj mesta a prispievajú k environmentálnym riešeniam zdola nahor. V závere roka boli odbornou skupinou vybrané projekty, o ktorých sa bude hlasovať v januári 2026.

V poslednom polroku sa diskusia o revitalizácii Mestského parku stala jednou z najvýraznejších environmentálnych tém v meste. Príprava komplexnej obnovy parku, ktorá je významnou

historickou a ekologickou súčasťou Banskej Bystrice, upútala pozornosť širokej verejnosti najmä v súvislosti s plánovaným výrubom stromov na základe dendrologických posúdení zdravotného stavu a prevádzkovej bezpečnosti drevín. Časť obyvateľov a niektorí zástupcovia ochranárov apelovali viac zohľadniť ekologické funkcie a biodiverzitu parku, čo sa prejavilo aj petíciou proti výrubom. Mesto sa tak rozhodlo uskutočniť odborné zasadnutie komisie pre životné prostredie so širokou škálou odborníkov. Na základe výstupov z komisie sa vytvoril širší odborný poradný tím, ktorý do diskusie zapojí dendrológov, arboristov, pamiatkárov, krajinných architektov, odborné útvary mesta a angažovanú verejnosť. Cieľom tejto pracovnej skupiny je zabezpečiť spoločné porozumenie problematiky, jednotné informácie a koordinovanú interpretáciu, transparentné informovanie o procese revitalizácie, a diskutovať optimalizované riešenia aj konsenzuálne postoje k etapizácii výrubov, obnovy zelenej zložky parku a zmierňovacích opatrení. Stretnutia so širším odborným poradným tímom sú naplánované na január až marec 2026.

Realizované projekty potvrdzujú, že participatívne procesy v oblasti otvoreného spravovania majú významný pozitívny dopad na životné prostredie, rozvoj zelenej infraštruktúry a budovanie environmentálne uvedomelej komunity. Referát pre participáciu a inováciu v oblasti otvoreného spravovania tak v sledovanom období prispel nielen k zvyšovaniu transparentnosti a zapojenia verejnosti, ale aj k posilňovaniu odolnosti mesta voči dopadom klimatickej krízy.

Banská Bystrica 30. januára 2026

Ing. Martin Majling

Vypracoval Martin Majling v spolupráci so „Zeleným tímom mesta“ Martinom Lakandom, Jozefom Jankovom, Petrom Suchým, Michalom Masárom, Michalom Štúberom, Michalom Masárom, Beátou Kostúrovou, Michalom Valentom, Adriánom Kostúrom, Ondrejom Chramcom, ale aj Martinom Pavelekom, Iviciou Gašparovičovou, Máriou Mojžišovou, Zuzanou Gombalovou, Soňou Karikovou, Evou Schön, Andrejom Hutkom, Vladimírom Bállekom, Milenou Makovou, Janou Odrobiňákovou, Simonou Andelovou, Žanetou Hanzelyovou, Evou Hermánkovou a ďalšími.

